

SATAMAN PELASTUSSUUNNITELMA

SISÄLLYSLUETTELO

<i>Johdanto</i>	3
<i>1. Ennakoitavat vaaratilanteet</i>	5
sisäiset riskit	5
ulkopuolelta uhkaavat vaarat	5
<i>2. Toimenpiteet vaaratilanteiden ehkäisemiseksi</i>	5
<i>3. Poistumis- ja suojautumismahdollisuudet sekä sammutus- ja pelastustehtävien järjestelyt</i>	5
<i>4. Turvallisuuhenkilöstö, henkilökunnan kouluttaminen ja perehdyttäminen</i>	8
<i>5. Tarvittava suoja- ja pelastusmateriaali</i>	8
<i>6. Pelastussuunnitelman tiedoksi saattaminen ja suunnitelman päivittäminen</i>	9
<i>LIITE 1: Toimintaohjeet ennakoituja onnettomuus-, vaara- ja vahinkotilanteita varten</i>	10
Tulipalo	10
Onnettomuus/sairauskohtaus	11
Järjestyshäiriö	12
Polttoainevuoto	12
Yleinen hälytysmerkki	13
Kaasuvaara	13
Säteilyvaara	14
Pommiuhka	14
<i>LIITE 2: Ensiapuohjeet yleisimpiin onnettomuuksiin/sairauskohtauksiin (lähde: Suomen Punainen Risti)</i>	15
Näin avaat hengitystiet	15
Painelu-puhalluselvytys (PPE)	16
Rintakipu	17
Kouristelu	17
Näin autat tajutonta	18
Palovammat	19
Haavojen ensiapu	19
Verenvuodon ensiapu	19
Näin teet hätäilmoituksen	20
<i>LIITE 3: Sataman järjestyssäännöt</i>	21
<i>LIITE 4: Sataman turvallisuusohjeet</i>	22

Johdanto

Satamalle on tarpeen laatia pelastussuunnitelma etenkin, jos venepaikkoja on yli 100 tai yhteenlaskettu laituripituus on yli 200 m tai jos satama muotonsa tai rakenteidensa vuoksi on vaikea tyhjentää nopeasti. Telakointialueille pelastussuunnitelma on välttämätön. Pelastussuunnitelman tarkoituksena on avustaa vastuuhenkilöä, henkilökuntaa ja yleisöä tulipalojen, onnettomuuksien ja muiden vaaratilanteiden ennaltaehkäisyssä ja niihin läheisesti liittyvien henkilöturvallisuusriskien poistamisessa. Suunnitelmassa annetaan ohjeita niistä ensitoimenpiteistä, joihin tulee ryhtyä vaara- tai onnettomuustilanteen sattuessa. Pelastussuunnitelman laatimiseen voidaan saada apua paikalliselta pelastuslaitokselta.

Viranomaismääräysten tai vakuutuksen suojeluohjeiden laiminlyönti saattaa aiheuttaa vakuutuksen korvausvähennyksiä ja vahingosta aiheutuu lähes aina ylimääräistä työtä ja vaivaa. Laiminlyönnin seurauksena saattaa olla myös sakko tai vankeusrangaistus. Suomessa tuomitaan viikoittain esimiesasemassa olevia sakkoihin työturvallisuusrikkomuksista.

Viranomaistaholta tulevista vaatimuksista huolimatta pelastussuunnitelma laaditaan ensisijaisesti sataman yrittäjää/omistajaa varten. Hyvä ja ajantasainen suunnitelma toisaalta ennaltaehkäisee vahingon syntymistä ja toisaalta rajoittaa mahdollisen vahingon määrää. Satamayrittäjän kannalta pelastussuunnitelmalla voi olla ratkaiseva merkitys sataman toiminnan jatkuvuuteen, tulovirtaan, julkisuuskuvaan ja tätä kautta koko liiketoiminnan laajuuteen ja kannattavuuteen. Yrittäjän elämäntyö voi hävitä hetkessä suoraan vahingon seurauksena tai pidemmällä aikavälillä konkurssin seurauksena.

Sataman turvallisuus on satamalle tärkeä kilpailutekijä. Mikäli satama koetaan turvalliseksi, sinne voi huoletta saapua ja käyttää sataman palveluja hyväksi. Päinvastaisessa tapauksessa taas tarkka veneilijä voi valita toisen sataman käynti-/yöpymispaikakseen. Turvallisuus on keskeinen seikka myös henkilökunnan viihtymisen kannalta. Lisäksi pelastussuunnitelman tekemisellä, päivittämisellä sekä toimimalla suunnitelman mukaan yrittäjä pystyy vaikuttamaan vakuutusmaksujensa korvaus- ja omavastuuosuuksiin. Pelastussuunnitelma kannattaa laittaa esille esimerkiksi sataman kotisivuille, josta se on helposti kaikkien nähtävillä.

Tämä opas on kirjoitettu, jotta kukin satama pystysi kohtuullisilla ponnistuksilla luomaan itselleen ajantasaisen pelastussuunnitelman. Opas on kirjoitettu yhteistyössä satama- ja telakkayrittäjien sekä pelastuslaitoksen kanssa. Kunnan pelastusviranomaiselle tulisi aina toimittaa oma kappale pelastussuunnitelmasta, kun se on päivitetty. Tämä helpottaa huomattavasti pelastuslaitoksen toimia vahingon tapahtuessa. Seuraavalta sivulta löytyvät yhteystiedot kuntien pelastusviranomaiselle. **Täydennä** pelastussuunnitelma omalta osaltasi, **allekirjoita** sivu 4 ja **toimita** kappale päivitetystä pelastussuunnitelmasta oman kuntasi **pelastusviranomaiselle**. Mikäli yrityksellä on jo olemassa ajankohtainen pelastussuunnitelma, toimita silloin siitä kappale pelastusviranomaiselle.

Yhteistyöterveisin,

Turunmaan seudun Marina II-hankkeen satamaturvallisuustyöryhmä
 Knut Lehtinen, Pelastuslaitos
 Niko Satto, If Vahinkovakuutusyhtiö Oy
 Katriina Murto, Pidä saaristo siistinä ry
 Bjarne Ölander, Fibresin Oy
 Jarmo Holm, Marina Pargas Oy
 Markus Suomi, Turunmaan seutu

Olemme päivittäneet yritystämme koskevan pelastussuunnitelman ja toimitamme päivitetyn suunnitelmamme pelastusviranomaisen käyttöön.

Paikka

Aika

Yrityksen nimi

Allekirjoitus

Nimen selvennys ja puhelinnumero

Varsinais-Suomen pelastuslaitos
Eerikinkatu 35, 20100 Turku
puh. (02) 263 3111
pelastuslaitos@turku.fi
etunimi.sukunimi@turku.fi

Paraisten alue (Turunmaa)
Bläsnäsintie 7, 21600 Parainen
puh. vaihde (02) 263 3111
puh. suora (02) 2633 1603
fax (02) 2633 1605

1. Ennakoitavat vaaratilanteet

sisäiset riskit

- tulipalo
 - jäteastiapalo
 - venepalo
 - sähköpalo
 - rakennuspalo
 - polttoainepalo
- onnettomuus
 - veden varaan joutunut henkilö
 - loukkaantuminen
- sairauskohtaus
- järjestyshäiriö
- törmäys
- polttoainevuoto
- vesivuoto satama-alueen rakennuksessa

ulkopuolelta uhkaavat vaarat

- liikenne
- lähellä sijaitseva teollisuus tms.
- yleinen hälytysmerkki
- kaasuvaara

2. Toimenpiteet vaaratilanteiden ehkäisemiseksi

- sataman turvallisuusohjeet (malli liitteenä)
- sataman järjestyssäännöt (malli liitteenä)
- sataman pelastussuunnitelma

3. Poistumis- ja suojautumismahdollisuudet sekä sammutus- ja pelastustehtävien järjestelyt

Evakuointisuunnitelma

Kirjaa tähän oman satamasi rakennusten sekä satama-alueen evakuointisuunnitelma

Rakennuskohtaiset ohjeet pidettävä näkyvillä ko. rakennuksissa ja satama-alueella.

Toiminta venepalon sattuessa

Kirjaa tähän toimintaohje mahdollista venepaloa varten
-palavan veneen / läheisyydessä olevien veneiden irrottaminen
-veneiden evakuointi

Pelastustiet

Piirrä tähän /liitä pelastussuunnitelmaan kartta pelastustiestä, jota pitkin hälytysajoneuvot
pääsevät esteettömästi satama-alueelle

Helikopterin laskeutumispaikka on

ja se on merkitty (miten?)

Turvalaitteiden huolto ja vastuhenkilöt

Turvalaitteiden kunnosta vastaa satamassamme:

Sammuttimet tarkastetaan / huolletaan vuosittain _____kuussa.

Pelastusvälineiden kunto on viimeksi tarkastettu _____ (pvm).

Suojautumismahdollisuudet

Lähin väestönsuoja sijaitsee:

Sen kapasiteetti on:

Väestönsuojan yhteyshenkilö ja yhteystiedot:

4. Turvallisuushenkilöstö, henkilökunnan kouluttaminen ja perehdyttäminen

Turvallisuudesta vastaavat henkilöt

Sataman turvallisuusvastaava on:

Sataman turvallisuusvastaavan varahenkilö on:

Henkilökunnan vastualueet onnettomuustilanteessa:

Turvallisuuskoulutus

- sataman jokaisen työntekijän tulee osata ensiavun ja pelastamisen perusteet
- sataman henkilökunta on perehdytetty käyttämään sataman pelastusvälineitä
- vähintään puolet sataman työntekijöistä on osallistunut alkusammutuskoulutukseen ja ensiapukoulutukseen viimeisen 3 vuoden sisällä

5. Tarvittava suoja- ja pelastusmateriaali

- jokaisesta venepaikasta on enintään 50 m lähimpään sammuttimeen
- sammuttimien sijainti on merkitty selvästi niin, että ne on helppo löytää
- raivausvälineitä (kirves, puukko), joilla voidaan tarvittaessa katkaista kiinnitysköydet, on saatavilla ja niiden sijainti on merkitty selvästi
- pelastusvälineitä (köydet, pelastusrenkaat, kelluvat venehaat) on saatavilla ja niiden sijainti on merkitty selvästi
- jokaisesta venepaikasta on enintään 50 m lähimpään pelastusrenkaaseen ja venehakaan
- laitureilla on 25 m välein tikkaita, joita pitkin pystyy kiipeämään ylös vedestä
- laitureita ympäröi vesirajaan kiinnitetty köysi, josta veteen pudonnut voi pitää kiinni
- pelastusvene on käyttövalmiina
- satamassa on ensiapuvälineet, joiden sijainti on selvästi merkitty

6. Pelastussuunnitelman tiedoksi saattaminen ja suunnitelman päivittäminen

Tiedotus henkilökunnalle, vakituiset/kausityöntekijät

Satamassamme järjestetään henkilökunnalle pelastussuunnitelman mukainen turvallisuusperehdytys / -kertaus seuraavasti:

Pelastussuunnitelma on henkilökunnan nähtävissä/saatavilla seuraavassa paikassa:

Tiedotus veneilijöille ja yleisölle

Satamassamme pelastussuunnitelma on nähtävillä:
(ilmoitustaulu, kotisivut, muu tapa)

Pelastussuunnitelman päivitys

Sataman pelastussuunnitelma päivitetään vuosittain _____ kuussa tai aina toiminnan oleellisesti muuttuessa.

LIITE 1: Toimintaohjeet ennakoituja onnettomuus-, vaara- ja vahinkotilanteita varten

Tulipalo

TOIMINTAOHJE TULIPALON SATTUESSA

1. PELASTA ensin välittömässä vaarassa olevat ihmiset
 - ◆ Tulipalossa aika on ratkaiseva tekijä.
 - ◆ Tulipalon sattuessa TÄRKEINTÄ on ihmishenkien pelastaminen!
 - ◆ Jos kyseessä on rakennuspalo, sulje ovet perässäsi!
2. VAROITA
 - ◆ Ensin vaarassa olevia, ja poistuessasi muita ihmisiä
3. RAJOITA palon leviäminen
 - ◆ Sulje ovet, luukut ja ilmastointi. Näin estät hapen pääsyä palotilaan.
 - ◆ Jos kyseessä on venepalo, siirrä
 - a) lähimmät veneet turvaan palavan veneen vierestä
 - b) palava vene pois muiden veneiden ulottuvilta
 (Tapauskohtaisesti harkittava valitaanko a- tai b-vaihtoehto, riippuu mihin asti palo edennyt, saadaanko palava vene hinattua pois, ym.)
4. HÄLYTÄ palokunta
 - ◆ **YLEINEN HÄTÄNUMERO on 112.**
5. SAMMUTA lähimmällä alkusammuttimella
 - ◆ Sammuta vedellä tai sammutusjauheella, jos palo on sisustusmateriaaleissa (puu, paperi, kangas).
 - ◆ Käytä sammutusjauhetta, jos palo on sähkölaitteessa.
 - ◆ Pyri katkaisemaan laitteeseen tuleva virta ennen sammutusta.
 - ◆ Jos palamaan syttynyt vene käyttää maasähköä, irrota johto pistorasiasta.
 - ◆ Käytä sammutusjauhetta, jos kyseessä on palavat nesteet.
 - ◆ Sammuta rasvapalo tukahduttamalla esim. sammutuspeitteellä tai käytä sammutusjauhetta. **ÄLÄ KOSKAAN SAMMUTA RASVAPALOA VEDELLÄ!**
6. OPASTA tai järjestä opastus
 - ◆ Varmista pelastus-yksiköille esteetön pääsy palokohteeseen.
Huomioi tämä valitessasi suojelusuunnitelman kokoontumispaikkaa ulos!
 - ◆ **Siirry kokoontumispaikalle!**

HÄTÄILMOITUS

HÄTÄILMOITUS	puh.112
---------------------	----------------

- a. MITÄ ON TAPAHTUNUT?
 - tulipalo ja sen laajuus
 - muu onnettomuus
 - mikä aine on vuotanut
- b. MISSÄ ON TAPAHTUNUT?
 - tarkka osoite
 - mahdolliset ajo-ohjeet
 - oppaan paikka

c. LISÄTIEDOT

- kuka soittaa (paikka ja puh. n:o)
- onko ihmisiä vaarassa
- onko erityisvaaraa
- räjähdys
- vaaralliset aineet

d. ÄLÄ SULJE PUHELINTA ENNEN KUIN SAAT LUVAN

HUOM!

Tee hätäilmoitus aina, kun:

- epäilet tulipaloa
- et saa selville savun tai hajun alkuperää
- tulipalon vaara on ilmeinen
- on sattunut vaarallisen kemikaalin vuoto tai onnettomuus
- nopea apu on tarpeen ihmisen, eläimen tai omaisuuden pelastamiseksi

Varmista aina paloilmoinpainikkeesta tehty paloilmointi!
Ilmoita palokunnalle aina myös sammutetusta tulipalosta!

Onnettomuus/sairauskohtaus

1. Selvitä, mitä on tapahtunut
 - onko potilas kaatunut, pyörtynyt, kouristellut?
 - onko silminnäkijöitä?
 - jaa seuraavat tehtävät, jos auttajia on enemmän
2. Tarkista potilaan tila
 - tarkista onko potilas heräteltävissä puhuttelemalla tai ravistamalla
3. Tarkista hengitys
 - jos potilas ei herää, tarkista hengitys: aseta kämmenselkä potilaan suun eteen ja koeta tuntuuko ilmavirtausta. Potilaan kasvojen sinerrys on merkki hengityksen estymisestä tai loppumisesta.
4. Siirrä oikeaan asentoon
 - Käännä tajuton potilas kylkiasentoon
 - Ojenna päätä taakse, jotta hengitys pääsee kulkemaan esteettä.
5. Tee hätäilmoitus
 - Heti kun olet selvittänyt potilaan tilan ja havainnut, että kyseessä on hätätilanne, soita numeroon 112 ja kerro
 - mitä on tapahtunut
 - mitä potilas valittaa
 - mitä hän juuri sillä hetkellä tekee
6. Tarkkaile
 - Jos havaitset potilaan tilassa muutoksia ennen pelastuslaitoksen yksikön saapumista, soita uudelleen numeroon 112.
7. Opasta
 - Järjestä opastus ja esteetön kulku potilaan luokse.
8. Kerro
 - Kerro pelastuslaitoksen henkilöstölle mitä on tapahtunut, miten potilaan tila on kehittynyt ja onko potilaalle annettu ensiapua.

Järjestyshäiriö

Kiihtyneen ihmisen rauhoittaminen

- annetaan henkilön purkaa pahin kiukku, eikä puhuta päälle eikä provosoida mitenkään.
- rauhoitellaan henkilöä sanomalla esimerkiksi: ”Katsotaan, mitä voisimme tehdä asianne hyväksi.” (*me, asianne!*)
- jos sukset ovat pahasti ristissä, tulkitaan vastakkainasettelu väärinkäsitykseksi tai epäselvyydeksi.
- tuetaan sanoja non-verbaalisella viestinnällä.

Hankalat erikoistapaukset

- Myötätuntoa tai sääliä kerjäävät henkilöt
 - kuunnellaan ja otetaan varovasti osaa
- Väärällä jalalla nousseet henkilöt
 - auttava ja osallistuva suhtautuminen, huumori, ”syystäkin olet vihainen...”
- Häikäilemättömät henkilöt
 - itsevarma ja jämäkkä suhtautuminen
 - ei anneta etuoikeuksia
 - korostetaan tasavertaisuutta
- Vääryyttä kokeneet
 - selitetään ratkaisun, lain tms. taustat
 - muistetaan, että joihinkin mikään selitys ei pure

Polttoainevuoto

Mikäli vuoto on laaja tai nestettä on runsaasti tai vuoto on jatkuvaa

- **katkaise** polttoainesyöttö tankkauspisteille
- **varmista** ettei ihmisiä ole vuotoalueella tai sen läheisyydessä, varmista ettei syttymislähteitä ole (avotulta, tupakointia, grillejä tms.)
- **soita 112** kerro mitä tapahtuu ja tarkka osoite
- **noudata** hätäkeskuksesta annettavia **ohjeita**

Pienehkö tai rajattu vuoto

- **katkaise** polttoainesyöttö tankkauspisteille
- **varmista** ettei ihmisiä ole vuotoalueella
- **varmista** ettei vuodon läheisyydessä ole syttymislähteitä (avotulta, tupakointia, grillejä tms.)
- **rajaa** alue riittävän laajasti käyttäen rajausnauhaa tai tolppia, jos ainetta vuotanut veteen, pyri rajaamaan vuotoalue esim. meripuomeilla
- **ilmoita** tapahtuneesta (kenelle, riippuu satamasta)

Siivous

- käytä tarvittavia suojavälineitä (suojahansikkaat, saappaat yms.)
- ota esille imetysaine (esim. turve), lapiot, harjat ja säkit (satamassa on oltava tarvittavat imeytys- ja siivousvälineet polttoainevuoden varalle)
- levitä imetysainetta riittävän laajalle alueelle
- lapioiden/harjain ”kylästyneet” imetysaine säkkeihin
- mikäli alue on laaja ja saastunutta maata paljon, ota yhteyttä paikallisiin ympäristöviranomaisiin

Mitään polttoaineroiskeita ei saa hävittää kemikaaleilla, esim. tiskiaine!

Yleinen hälytysmerkki

YHTÄJAKSOINEN NOUSEVA JA LASKEVA ÄÄNIMERKKI

YLEINEN VAARAMERKKI ILMOITTAÄ: VAARA OHI MERKKI ON 1 MIN. MITTAINEN YHTÄJAKSOINEN ÄÄNIMERKKI JOKA ILMOITTAÄ:

**KAASUVAARASTA
SÄTEILYVAARASTA**

VAARAN OLEVAN OHI

KUN YLEINEN VAARAMERKKI SOI

TOIMI SEURAAVASTI:

1. Mene sisälle ensisijaisesti rakennukseen
2. Sulje ovet, ikkunat ja ilmanvaihto
3. Kuuntele radiota
4. Toimi annettujen ohjeiden mukaan
5. Älä käytä puhelinta
6. Älä poistu alueelta ilman viranomaisten lupaa

Kaasuvaara

TOIMINTA KAASUONNETTOMUUDESSA

JOS OLET ULKONA:

1. Tarkista tuulen suunta. Poistu tuulen alta sivutuuleen.
2. Pyri korkeampaan maastonkohtaan. Ylempänä on turvallisempaa.
3. Jos joudut kaasupitoiseen ilmaan, **LIIKU RAUHALLISESTI**. Suojaudu hengittämällä kostean vaatteen läpi.
4. Pyri sisätiloihin ensisijaisesti rakennukseen.

JOS OLET SISÄLLÄ:

1. Pysäytä ilmastointi ja tuuletus. Sulje ovet, ikkunat ja venttiilit.
2. Avaa radio. Kuuntele alueradio-ohjemia. Toimi annettujen ohjeiden mukaisesti.
3. Vältä puhelimen käyttöä.
4. Jos kaasun hajua tuntuu, hengitä **KOSTEAN VAATTEEN LÄPI**.

5. Pyri rakennuksen yläkerroksiin, mikäli mahdollista.

**ÄLÄ POISTU ALUEELTA ILMAN VIRANOMAISTEN LUPAA!
VOIT JOUTUA VAARAAN MATKALLA!**

Säteilyvaara

Säteilyvaara on, jos viranomaiset mittaavat annosnopeudeksi 100 mikrosievertiä tunnissa.

1. Mene sisälle ensisijaisesti rakennukseen.
2. Sulje ovet, ikkunat ja ilmanvaihto
3. Kuuntele radiota
4. Toimi annettujen ohjeiden mukaan. Huomioi Pelastussuunnitelma. Älä käytä puhelinta.
5. Älä poistu alueelta ilman viranomaisten lupaa.

Viranomaisten saapuminen saattaa kestää jonkin aikaa, joten toimi rauhallisesti ja seuraa yrityksen/laitoksen suojelusuunnitelmaa ja radiosta annettuja ohjeita.

Parhaan suojan saat rakennuksen keskiosissa tai kellarikerroksessa.

Nauti joditabletit vasta viranomaisen kehotuksesta!

Valmistaudu suojautumaan väestönsuojaan, huomioi:

- toiminnan organisointi
- suojelumateriaali ja henkilöpuhdistus
- sisäinen hälytys suojautumisesta

VIRANOMAISET ILMOITTAVAT, KUN VAARA ON OHI!

**ALOITA YRITYKSESSÄ TAI LAITOKSESSA JATKOPUHDISTUSTOIMENPITEET
ESIM. RADIOAKTIIVISEN LASKEUMAPÖLYN PUHDISTAMISEKSI**

Pommiuhka

Jos pommiksi epäilty esine löydetään tai saadaan pommiuhkaus puhelimitse tai muutoin **toimi seuraavasti:**

- ◆ SUHTAUDU jokaiseen pommiuhkaan vakavasti!
- ◆ ILMOITA pommiuhkauksesta välittömästi poliisille.
- ◆ Liike, yritys tai vastaava suljetaan.

Uhanalaiset tilat tyhjennetään ja alue eristetään riittävän laajalta alueelta, myös ylä- ja alapuolelta.

LIITE 2: Ensiapuohjeet yleisimpiin onnettomuuksiin/sairauskohtauksiin (LÄHDE: Suomen Punainen Risti)

Näin avaat hengitystiet

Tajuton on vaarassa tukehtua etenkin silloin, kun hän on selällään tai pää roikkuu edessä. Tällöin kieli painuu nieluun ja myös oksennus tai veri voivat tukkia hengitystiet.

1. Pään ojentaminen avaa nielun ja hengitys pääsee kulkemaan vapaasti.

2. Hengittävä tajuton on aina käännettävä kylkiasentoon, näin hengitystiet pysyvät auki. Lisäksi on varmistettava hengityksen jatkuminen.

Painelu-puhalluselvytys (PPE)

1. Kun henkilö menettää äkillisesti tajuntansa tai näyttää elottomalta, selvitä heti, onko hän herätettävissä puhuttelemalla ja ravistelemalla.

2. Jos hän ei herää eikä reagoi käsittelyyn, huuda apua ja pyydä joku paikalla olevista tekemään hätäilmoitus hätänumeroon 112. Jos olet yksin, tee hätäilmoitus itse. Noudata hätäkeskuksen ohjeita.

3. Avaa hengitystiet ja tarkista hengitys: Kohota toisen käden kahdella sormella leuan kärkeä ylöspäin ja ojenna päätä taaksepäin toisella kädellä otsaa painaen. Katso liikkuko rintakehä, kuuluuko normaali hengityksen ääni tai tuntuuko poskellasi ilman virtaus.

Jos hengitys ei ole normaalia:

4. Aloita paineluelvytys. Aseta toisen käden kämmenen tyvi keskelle rintalastaa ja toinen käsi sen päälle. Painele 30 kertaa käsivarret suorina rintalastaa mäntämäisellä liikkeellä painelutaajuudella 100 kertaa minuutissa. Anna rintakehän painua noin 4-5 cm.

5. Jatka puhalluselvytyksellä. Avaa hengitystiet uudestaan. Kohota toisen käden kahdella sormella leuan kärkeä ylöspäin ja taivuta päätä taaksepäin toisella kädellä otsaa painaen. Sulje sieraimet peukalolla ja etusormella. Paina huulesi tiiviisti henkilön suulle ja puhalla 2 kertaa ilmaa keuhkoihin, seuraa samalla rintakehän liikkumista.

6. Jatka painelu-puhalluselvytystä vuorottelemalla rytmiä 30 painelua, 2 puhallusta kunnes vastuu siirtyy ammattihenkilölle, hengitys palautuu tai et enää jaksa elvyttää.

Rintakipu

Rintakipuun on aina suhtauduttava vakavasti. Kovan puristavan rintakivun tavallisin syy on sydäninfarkti. Kipu tuntuu ylävartalolla ja voi säteillä vasempaan kainaloon, käsivarteen ja kaulalle. Henkilö on usein kylmänhikinen, hänellä voi olla pahoinvointia ja hengitys voi vaikeutua. Jos rintakipuinen on käyttänyt nitroa, hän voi ottaa lääkkettään. Mikäli nitro ei auta muutaman minuutin kuluessa, toimitaan ensiapuohjeen mukaan.

Rintakipuisen ensiapu

- Rauhoita häntä ja auta puoli-istuvaan asentoon.
- Tee hätäilmoitus numeroon 112.
- Jos oireet ovat selvät, anna potilaalle puolikas tabletti Aspirinia tai Disperinia (250 mg) pureskeltavaksi tai veteen liuotettuna. Tablettia ei anneta, jos potilas on allerginen näille lääkkeille (asetyyლისalisyylihapolle).
- Jos henkilö menee elottomaksi, aloita painelu-puhalluselytytys (30 painelua, 2 puhallusta) ja ilmoita hätäkeskukseen muuttuneesta tilanteesta.

Tietoisku! Äkillisen rintakivun syitä on monia. Sydämen sepelvaltimotukos eli sydäninfarkti ja angina pectoris -tyyppinen kipukohtaus vaativat välitöntä ammattiapua.

Sepelvaltimot huolehtivat sydämen hapen ja ravinnon saannista. Mikäli sepelvaltimoiden sisäpintaan kertyy rasvaa, kolesterolia ja sidekudosta, valtimo ahtautuu vähitellen ja veren virtaus heikkenee. Sydänlihaksen hapenpuutteesta voi seurata äkillinen sydänlihaskuolio eli sydäninfarkti ("sydänveritulppa").

Nopealla ensiavun ja hoidon käynnistymisellä voidaan estää lisävaurioiden syntyminen ja sairastuneen selviytymismahdollisuudet paranevat merkittävästi.

Kouristelu

Aivojen toimintahäiriöt voivat aiheuttaa tahattomia lihasnykäyksiä ja kouristuksia. Syinä voivat olla esimerkiksi epilepsia, aivoverenvuoto, korkea kuume tai tapaturma.

Tunnista oireet:

- Sairastunut menettää tajuntansa, kaatuu ja hänen vartalonsa jäykistyy.
- Jäykistymistä seuraavat nykivät kouristukset. Kouristelu kestää yleensä vain 1-2 minuuttia.

Kouristuskohtauksen ensiapu

- Älä yritä estää kouristusliikkeitä, mutta huolehdi siitä, että henkilö ei kolhi päätään tai muuten vahingoita itseään.
- Älä laita kouristelevalle suuhun mitään, sillä se vaikeuttaa hengitystä.
- Yritä kääntää henkilö kylkiasentoon heti, kun kouristukset vähenevät.
- Jos kohtaus menee itsestään ohi, varmista kuitenkin, että henkilö on täysin toipunut ennen kuin jätät hänet.
- Tee hätäilmoitus numeroon 112, jos kouristeluun liittyy tapaturma tai se kestää yli 5 minuuttia.
- Ota yhteys lääkäriin, jos kyseessä on lapsen kuume-kouristus.

Näin autat tajutonta

1. Kun henkilö menettää äkillisesti tajuntansa tai näyttää elottomalta, selvitä heti, onko hän herätettävissä puhuttelemalla ja ravistelemalla.

2. Jos hän ei herää eikä reagoi käsittelyyn, huuda apua ja pyydä joku paikalla olevista tekemään hätäilmoitus hätänumeroon 112. Jos olet yksin, tee hätäilmoitus itse. Noudata hätäkeskuksen ohjeita.

3. Avaa hengitystiet ja tarkista hengitys:

Kohota toisen käden kahdella sormella leuan kärkeä ylöspäin ja taivuta päätä taaksepäin toisella kädellä otsaa painaen. Katso liikkuuko rintakehä, kuuluuko normaali hengityksen ääni tai tuntuuko poskellasi ilman virtaus.

4. Jos hengitys on normaalia, käännä henkilö kylkiasentoon hengityksen turvaamiseksi. Seuraa hänen tilaansa kunnes ammattihenkilö ottaa vastuun.

Näin käännät tajuttoman, hengittävän henkilön kylkiasentoon:

- Nosta henkilön toinen käsi yläviistoon kämmen ylöspäin ja aseta toinen käsi rinnan päälle.
- Nosta takimmainen polvi koukkuun.
- Tartu kiinni henkilön hartiasta ja koukussa olevasta polvesta ja käännä hänet itseesi päin kylkiasentoon.

- Aseta käsi posken alle kämmenselkä ylöspäin.
- **Jätä päällimmäinen jalka suoraan kulmaan.**
- **Varmista pään asento niin, että hengitystiet pysyvät auki.**
- **Tarkkaile hengitystä ja mahdollista heräämistä muun avun saapumiseen asti.**

Palovammat

Kuumuus vaurioittaa ihoa ja mahdollisesti myös ihonalaisia kudoksia. Jos ihoa ei jäähdytetä, vamma laajenee syvempiin ihokerroksiin.

Pienen palovamman ensiapu:

- Pientä palovammaa jäähdytetään viileällä vedellä kunnes kipu häviää.
- Tarvittaessa vamman voi peittää rasvasidoksella ja suojasiteellä.
- Vaihda side kahden päivän välein.
- Jos palovamma tulehtuu, mene lääkäriin.

Vakavan palovamman ensiapu:

Iho on harmaa tai tumma ja hiiltynyt, ei aisti kipua.

- Soita 112.
- Suojaa henkilö jäähtymiseltä.
- Tue kasvo- tai hengitystiepalovamman saanut puoli-istuvaan asentoon.

Haavojen ensiapu

1. Tyrehdytä verenvuoto.
2. Puhdista haava.
3. Sulje pienen viiltohaavan reunat vastakkain haavateipillä.
4. Peitä haava suojasidoksella.
5. Hakeudu tarvittaessa hoitoon.
6. Tarkista, että tetanus- eli jäykkäkouristusrokote on voimassa.

Vuotavat, syvät ja likaiset haavat ja vähänkin suuremmat viiltohaavat kuuluvat aina lääkärin hoitoon.

Haavan ulkonäöstä ei aina voi päätellä, onko syvemmälle kudoksiin syntynyt vaurioita.

Verenvuodon ensiapu

Ulkoisen näkyvän verenvuodon määrää on vaikea mitata ja arvioida luotettavasti. Suuren verenhukan (yli 20 %) seurauksena ihminen menee sokkiin.

Näin tyrehtytät verenvuodon

- 1.** Nosta vuotava raaja ylös ja tyrehtytä verenvuoto painamalla sormin tai kämmenellä suoraan vuotokohtaan. Aseta runsaasti vuotava henkilö heti pitkälleen.
- 2.** Soita hätänumeroon 112, jos arvioit tilanteen sitä vaativan.
- 3.** Jos sidetarvikkeita on käytettävissä, sido vuotokohtaan paineside.
- 4.** Tue vuotava raaja kohoasentoon.
- 5.** Runsas verenvuoto voi johtaa verenkierron vakavaan häiriötilaan eli sokkiin. Huolehdi loukkaantuneen sokin oireenmukaisesta ensiavusta. Kohota sokkioireisen jalkoja, rauhoita, suojaa kylmältä ja seuraa hänen tilaansa kunnes ammattihenkilö ottaa vastuun.

Hätäilmoituksen teko

Hätäilmoitus tehdään yleiseen hätänumeroon **112**, ja se tehdään heti, kun loukkaantuneen tai sairastuneen todetaan tarvitsevan ammattiapua.

Näin teet hätäilmoituksen

- 1.** Soita hätäpuhelu itse, jos voit.
- 2.** Kerro, mitä on tapahtunut.
- 3.** Kerro tarkka osoite ja kunta.
- 4.** Vastaa kysymyksiin.
- 5.** Toimi annettujen ohjeiden mukaisesti.
- 6.** Lopeta puhelu vasta saatuasi luvan.

Yleisöpuhelimesta voi soittaa hätänumeroon ilmaiseksi. Matkapuhelimesta soittaessasi et tarvitse suuntanumeroa.

(LÄHDE: Suomen Punainen Risti)

LIITE 3: Sataman järjestyssäännöt

XX VIERASSATAMAN JÄRJESTYSSÄÄNNÖT 2008
(long & lat)

1. Satamassa on voimassaolevien lakien, asetusten ja muiden säännösten lisäksi noudatettava tämän järjestyssäännön määräyksiä.
2. Kiinnitettäessä laituriin ja siitä irrotettaessa sekä laiturissa ollessa on noudatettava tarpeellista varovaisuutta. Veneen ollessa laiturissa sen sivuilla on käytettävä veneen koon mukaisia laitasuojia kylkivaurioiden välttämiseksi. Vene tulee kiinnittää laituriin veneen painon mukaan mitoitetuilla köysillä, sääolosuhteet huomioon ottaen.
3. Vieraspaiikkaa tarvitsevan on otettava yhteyttä sataman hoitajaan satamamaksun suorittamista varten.
4. Laiturit on pidettävä siisteinä köysistä, sähköjohdoista ja muista irrallisista esineistä tapaturmien välttämiseksi.
5. Polkupyörillä ajo laitureilla on kielletty.
6. Uiminen satama-altaassa on kielletty.
7. Vieraspaiikkaa käyttävän on selvitettävä pelastusvälineiden ja sammuttimien sijainti (ks. turvallisuusohje).
8. Avotulen teko mukaan lukien grillien käyttö on satama-alueella ja veneissä kielletty (sallittu vain grillikatoksessa tai merkityllä nuotiopaikalla).
9. Veneiden kiinnittäminen kahteen tai useampaan riviin sekä oman ankkurin käyttö on sallittu vain erityisluvalla.
10. Sataman sähköjärjestelmään saa kytkeä ainoastaan vikavirtasuojalla varustettuja sähkölaitteita ja/tai maasähköjärjestelmiä.
11. Noudata siisteyttä. Vie jätteet niille tarkoitettuihin keräysastioihin. Ongelmajätteitä, kuten jäteöljyä, akkuja tai paristoja, saa jättää vain niille tarkoitettuihin keräysastioihin tai -pisteisiin. Septi- ja pilssivesien tyhjennys satama-alueella kielletty.
12. Satama-alueella on hiljaisuus 23.00–7.00 välisenä aikana, myös päiväsaikaan on muistettava hyvät käytöstavat ja kanssaveneilijöiden viihtyvyys.
13. Jos vene jätetään satamaan miehittämättömänä, on tästä ilmoitettava sataman henkilökunnalle.
14. Sataman valvojilla on oikeus kehottaa poistumaan ja myös poistaa sellainen venekunta, joka ei noudata yllä mainittuja ohjeita.

Tärkeitä puhelinnumeroita:

Satamatoimisto:

Satamaisäntä:

LIITE 4: Sataman turvallisuusohjeet

Veneilijän turvallisuusohjeet (liitteenä sataman kartta)

1. Sataman sijainti: osoite ja koordinaatit
2. Pelastusrenkaiden, tikkaiden, sammuttimien, raivausvälineiden, pelastusveneen sekä ensiapuvälineiden sijainti on osoitettu oheisessa kartassa.
3. Vaaran uhatessa veneilijät hälytetään painekaasutorvella, huutamalla tai muulla tavalla hälyttämällä, sataman hälytystorvi sijaitsee satamatoimistossa. Jokainen on velvollinen tekemään hälytyksen tilanteen niin vaatiessa.
4. Sataman ilmoitustaulu sijaitsee paikassa x.
5. ympäri vuorokauden käytössä olevan puhelimen sijaintipaikka on xxxx, **yleinen hätänumero 112.**

Huolehdi venekuntasi ja veneesi turvallisuudesta, muista myös lasten veneilyliivit!

Sataman yhteys- ja muut tiedot

- satamaisäntä/-kapteeni: N.N., puhelinnumero
- sataman muut vastuuhenkilöt ja puhelinnumerot
- satamatoimiston aukioloaika
- venepaikkoja x kpl
- asiakaspaikkoja x kpl